

Vojna granica nije bila fiksna, već se tijekom stoljeća mijenjala, ovisno o ratnoj sreći. Nakon 1. listopada 1873., kada je teritorijalno ukinuta *Vojna krajina* (granica), to je značilo i promjenu imena kartografskog toponima, tj. umjesto vojnička – piše *Civilna uprava*. Malo po malo posjedi su se prisvajali – svojatali kao *pravo na stvar* (prema pruskom zakonu). Slijedilo je zaduživanje, ovrhe i prodaja, pa su zbog toga mnoga domaćinstva osiromašila i propala. Ljudi se sele u grad, ili u Ameriku, a tamo su uglavnom sluge, sluškinje, nadničari.

Dana 9. lipnja 1938. osnovana je zadruga *ZEMLJA* koja će seoska domaćinstva, uz plaćanje zadružnih udjela, preseliti. Preseljenjem (kolonizacijom, sjetimo se domaćeg filma *Vlak bez voznog reda*) prorjeđuje se pučanstvo u pasivnim i prenapučenim, ali i u aktivnim krajevima da bi se tobože olakšao život onima koji tamo *ostaju* – uz parolu na zadnjoj stranici *Pravilnika zadruge za preseljivanje Z. S. O. J. u Zagrebu: "Čija zemlja, tog i domovina"*!

U neprestanom "gladovanju" za zemljom, čovjek je od iskona dolazio u konflikt s čovjekom (susjedom), narod s narodom za svoje "mjesto pod suncem". Za obranu naoko drugih interesa, a u stvari radi zemlje i mora (ribolov, iskorištavanje nalazišta nafte i plina) i danas imamo susjedska okapanja. Prosudbu svrsishodnosti *Uredbe* prepuštamo čitatelju uz komentar – *samo lani bilo je više od 400.000 ovrha jer, ako se dug ne plati, na potezu je javni bilježnik i prisilna naplata* (VL 21. 04. 2009.).

Božidar Kanajet

ŠTO JE REKURS

Malo je danas obitelji koja nemaju *okapanja* oko katastarskih dokumenata, bilo da svoja prava potražuje sama ili putem pravnika. Što radi javni bilježnik, znamo svi – samo udara pečat i naplaćuje usluge.

Postoje pravila prema kojima *zemljišnoknjižni upis* dozvoljava *zemljišnoknjižnom sudu*, kod kojeg se nalazi uložak, u kome se ima vršiti upis i prema kojem se upisi mogu dozvoliti samo uslijed molbe stranaka ili vlasti, predviđa zakon samo one izuzetke, kojima on sam ili koji drugi zakon određuje. Ima i izuzetaka u zakonu o katastru, zakonu o unutrašnjem uređenju, osnivanju i ispravljanju zemljišnih knjiga, zakonu o izvršenju i drugima koji odstupaju od načela. Tražiti upis u ime vjerovnika može i *poruk* (jamac). Preporučena pisma putuju od katastra i odvjetnika amo i tamo. Rokovi međusobne korespondencije propisani su zakonom. Međutim, neki se rokovi mogu produžiti ako stranka ima valjano opravdanje, a da se pritom ne obračunavaju dani sudskog odmora, nedjelje, praznici, crkveni blagdani, kao ni dani kada se službeno pismo nalazilo u pošti (pratite li rad Haškog suda?). Rok za *rekurs* (vrijeme dostave pošte) u našoj državi traje između 15 i 30 dana, za Europu 60 dana, a izvan nje 90 dana. Tako u zemljišnoknjižnim postupcima stranka može neočekivano dobiti sudsku odluku i ne može na vrijeme pripremiti materijal za pobijanje te odluke. Protiv takve sudske odluke može se pravno pozvati na *rekurs* ili *utok*. Riječ *rekurs* počela se u Hrvatskoj, Slavoniji, Vojvodini i Medimurju upotrebljavati od 15. studenog 1855. (Gruntovni red), a u Dalmaciji i Sloveniji 25. lipnja 1871. (Zakon o zemljišnim knjigama), zatim 13. kolovoza 1884. Gruntovnički zakon za Bosnu i Hercegovinu.

Mnogo je naših državljana koji prebivaju izvan domovine, a osobito mnogo iseljenika sa stalnim boravištem izvan Europe, ali se zemljišnoknjižni ovlaštenici i obveznici, prema komunalnim naknadama i u slučaju ne pravodobnog izvršenja obaveza, mogu se pozvati na *rekurs*.

Božidar Kanajet i Ivica Težak